

УДК 821.161.2.09(092)(477.83)"18/19"
Г 15

Володимир ГАЛИК

НАВЧАННЯ ІВАНА ФРАНКА У ДРОГОБИЦЬКІЙ ГІМНАЗІЇ ІМЕНІ ФРАНЦА-ЙОСИФА I

У запропонованій статті, простежено один із біографічних епізодів Франкового життя – його навчання у Дрогобицькій гімназії імені Франца-Йосифа I. Крізь призму значного малознамого джерельного матеріалу та сучасної франкознавчої історіографії максимально повно і лаконічно висвітлено процес Франкового навчання у Дрогобицькій гімназії. Охарактеризовано його контакти як з однокласниками, так і з учителями, окреслено умови проживання. Проаналізовано захоплення Івана Франка літературною діяльністю, окреслено передумови його становлення як етнографа та фольклориста. В процесі дослідження стало очевидним, що саме у гімназійні роки Іван Франко почав роздумувати про свою майбутню викладацько-літераторську кар'єру.

Ключові слова: Іван Франко, Дрогобицька гімназія, навчання, учителі, однокласники, літературна діяльність, етнографія, фольклор.

Постановка проблеми. 8 грудня 2015 р. Президент України своїм Указом проголосив 2016 рік – роком Івана Франка. Саме на цей рік припав подвійний ювілей великого українця – 160-річчя від дня народження та 100-річчя від дня смерті. В указі зазначено: «З метою вшанування пам'яті видатного українського письменника, вченого та громадського діяча Івана Яковича Франка, популяризації його літературної, публіцистичної, наукової спадщини, зважаючи на його вагомий внесок у становлення української нації <...> утворити <...> Організаційний комітет з підготовки та проведення заходів, присвячених ушануванню пам'яті Івана Франка <...>, включивши до [його – В. Г.] складу <...> представників

центральных та місцевих органів влади, Національної академії наук України, громадських об'єднань; розробити <...> і затвердити план заходів, присвячених ушануванню пам'яті Івана Франка; <...> сприяти громадським організаціям, благодійним фондам у їх діяльності зі вшанування пам'яті та популяризації творчості Івана Франка». Крім того, Міністерству закордонних справ України та Міністерству культури України було поставлено завдання «забезпечити проведення закордонними дипломатичними установами України заходів, присвячених ушануванню пам'яті Івана Франка, зокрема в державах, у яких він перебував» [VIII].

Згаданий документ спонукав усю українську спільноту до активізації своїх дій у напрямі відзначення ювілейних дат. У цьому плані науковці вкотре звернулися до переосмислення окремих аспектів життя та багатогранної діяльності Івана Франка. З огляду на це актуальним, на наш погляд, є всебічно вивчити один із важливих періодів життя та діяльності Івана Франка, а саме: час його навчання у Дрогобицькій гімназії імені Франца-Йосифа I з осені 1867 р. до літа 1875 р., адже у гімназійні роки молодий Іван Франко активно розвивав себе на літературній ниві, зумів зібрати чисельну особисту бібліотеку (близько 500 томів), зарекомендував себе як збирач етнографічно-фольклорних матеріалів, зустрів своє перше кохання тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тема Франкового навчання у Дрогобичі уже була предметом зацікавлення низки дослідників-франкознавців. Зокрема, вагомий внесок у вивчення цієї проблеми зробили Р. Горак та Я. Гнатів. Їхня третя книга із 10-томної (в 11 книгах) документальної біографії Івана Франка хронологічно охоплює час навчання українського ученого у Дрогобицькій гімназії. У згаданому виданні фактично вперше використано цілу низку документів, свідчень, спогадів, які розкривають історію створення цієї гімназії, долі учнів та вчителів, що так чи так вплинули на формування характеру українського письменника, на початок його літературної діяльності. Особлива увага зосереджена авторами на аналізі гімназійного середовища, в якому перебував Іван Франко [3].

Дещо згодом Р. Горак доповнив і розмістив згадані матеріали з порушеної нами проблеми на сторінках книги-путівника «Дрогобич – місто юності Івана Франка» [2].

Заслуговують на увагу праці й інших франкознавців – Я. Грицака та Я. Ольхового. Наприклад, Я. Грицак у праці *«Пророк у своїй вітчизні. Франко та його спільнота (1856 – 1886)»* досліджуваній проблемі присвятив цілий розділ *«Шкільні роки»*, де розглядає Франкове життя під час навчання у Дрогобичі, характеризує його відносини із гімназійним середовищем – вчителями-однокласниками-товаришами, Франкові здобутки у навчанні тощо [4, 79 – 103]. Дрогобицький дослідник Я. Ольховий при аналізі тимчасових і постійних помешкань Івана Франка під час його навчання у Дрогобичі, значну увагу акцентує на локалізації Франкового помешкання під час навчання у Дрогобицькій гімназії імені Франца-Йосифа I [6, 75 – 76]. Певний доробок з цієї теми є і у дослідженнях автора пропонованої статті [1; 8].

Вагоме місце при розкритті окремих аспектів досліджуваної проблеми посідає творча спадщина Івана Франка. Зокрема, у його творах малої прози, спогадах, а також у листах представлено окремі сюжети із його життя, побуту та різногранної діяльності під час навчання у Дрогобицькій гімназії [IX; X; 9 – 19].

В одиниці збору під номером 2415 підшиті гімназійні документи Івана Франка, які зберігаються у фонді під № 3 Відділу рукописних фондів і текстології Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України [I; III; IV; V; VI; VII]. Тут уміщенні свідоцтва, які дають можливість ознайомитися із успішністю у навчанні І. Франка, його зверненням до крайової шкільної ради у Львові з проханням звільнити від плати за навчання, а також із повідомленням Крайової президії у Львові про призначення стипендії. У контексті зазначимо, що вперше їхня публікація була зроблена ще у 1966 р. на сторінках видання *«Іван Франко. Документи і матеріали 1856 – 1965»*, проте при їх перекладі, друці та бібліографічному описі допущено низку неточностей, які ми спробуємо ліквідувати [II, 22 – 23, 26 – 28].

При дослідженні життя та побуту І. Франка у гімназійні роки важливе місце посідають спогади його сучасників. Наприклад, М. Коріневич детально розповідає про Франкове постійне помешкання під час навчання у Дрогобицькій гімназії, аналізує його відносини із гімназійними вчителями, однокласниками тощо [5].

Мета статті. Максимально повно охарактеризувати гімназійні роки Івана Франка на тлі його життя, умов проживання й

навчання у Дрогобичі, становлення і розвитку його багатогранної діяльності та контактів із однокласниками, учителями тощо.

Розпочнімо з того, що гімназія у Дрогобичі, за деякими даними, була заснована ще у 1775 р., але внаслідок Терезіанських та Йосифінських реформ у галузі науки та освіти була закрита 1784 р. австрійським урядом [2, 167 – 269; 3, 23 – 50; 8, 20; 21, 29 – 30]. Боротьбу за відновлення чи створення гімназії у Дрогобичі в другій половині XIX ст. розпочав тодішній бургомістр міста Ігнацій Невядомський, однак головним промотором ідеї гімназії й основним, хто боровся за неї на всіх рівнях тодішньої складної бюрократичної австрійської машини, був його тодішній секретар Ян Зих, який опісля замінив його на посаді [3, 23 – 24].

Приміщення колишньої Дрогобицької гімназії імені Франца-Йосифа, де Іван Франко навчався впродовж 1867 – 1875 рр.

Світлина першої половини XX ст.
Подається за: [7, 48]

Теперішній вигляд.
Світлина В. Галика, червень 2016 р.

Основною перешкодою була так звана система Баха, яка діяла аж до 1860 р. Ставлення влади до середніх шкіл мало чим відрізнялося від освітньої політики попереднього уряду, і бахівський бюрократ так само був переконаний, що для імперії достатньо тих спеціалістів та «вчених», яких «понаплоджували» вже наявні гімназії, а відкривати нові зовсім не було сенсу. Розуміючи ситуацію і знаючи, як зреагує уряд на прохання відкрити гімназію в Дрогобичі, гміна міста вирішила звернутися безпо-

середньо до самого Франца-Йосифа з петицією дозволити Дрогобичу відкрити міську гімназію на честь чудесного зцілення цесаря 1853 р. Однак справа з відкриттям гімназії затягнулась аж на 5 років. 16 квітня 1858 р. Дрогобичу дозволено організувати міську гімназію з правом на функціонування з 1 вересня 1858 р. [3, 23 – 27; 8, 20 – 21].

Коли І. Франко прийшов на навчання до Дрогобицької гімназії, то якраз восени 1867 р., у зв'язку з введенням у дію австрійської конституції, були відмінені тілесні покарання учнів та запроваджено замість німецької польську мову викладання, а українська мова вивчалася як окремий предмет [4, 90 – 91]. Вищезгадана реформа створювала серйозні проблеми для вчителів, більшість із яких здобули освіту німецькою мовою, а дехто ледве міг говорити польською. Польських підручників не було, польська термінологія не була розроблена, тому вчителі мусили заступати своїми лекціями відсутні книжки й на ходу творити нову термінологію. Іншим негативним елементом була заміна німецьких учителів патріотично налаштованими польськими. *«Це, – писав І. Франко у своїх спогадах, – був переломний момент, важкий для слабких, але сприятливий для сильних, бо давав їм поле для власної оригінальної праці, не надто обмеженої правилами»* [13, 69; 19].

На основі цих обставин можна пояснити, чому в Дрогобицькій гімназії було так багато водночас і слабких, і сильних учителів: реформа нібито відтискала середняків, зміцнюючи натовість обидва полюси. Окрему роль відігравав міський статус гімназії: місто не могло забезпечити вчителям той рівень зарплати, який мали вчителі державних гімназій. Доки гімназію не перевели на державне фінансування (1871), охочих зайняти місце вчителя було небагато. Найкращі втікали з Дрогобича, на зміну їм приходили молодші вчителі, які здебільшого не мали закінченої університетської освіти [20, 23 – 24].

Франкові однокласники, зазвичай панські діти, з презирством ставилися до вбогого селянського хлопця, який згодом в українській культурі став *«сільським самородком»*. Водночас з-поміж Франкових ровесників-однокласників, як і в нормальній школі, було чимало євреїв. У своїх спогадах *«Мої знайомі жиди»* І. Франко пише: *«Щойно в гімназії мав я нагоду пізнати ближче кількох шкільних товаришів-жидів. У першій черзі називаю Ісаака*

Тігермана. Це був найкращий математик у нашому класі й ішов через усю гімназію як один із найвизначніших учнів... Між жидами-учнями, що ходили разом зі мною до Дрогобицької гімназії, хоч і не в тому самому класі, були такі, що пізніше здобули добре ймення в мистецтві й науці. Там був Моріц Готліб, пізніший талановитий маляр, близький свояк мого товариша Ісаака Тігермана, як і цей завчасно забраний смертю. Там був Л. Монат, публіцист, що сьогодні проживає у Відні. Там був Лев Штернбах, уже в гімназії чудова дитина філологічних здібностей, теперішній визначний грекост і професор Краківського університету» [9, 341 – 342].

Перший рік навчання у гімназії, Іван Франко, як і у василіянській школі, розпочав із «ослячої» лави, проте великі здібності й талант, наполегливість, жадоба до знань та працьовитість допомогли йому отримати першість у колі своїх ровесників з класу. За добрі успіхи у навчанні, враховуючи поганий матеріальний статок, Крайова шкільна влада звільнила І. Франка від плати за навчання на основі його клопотання до установи від 25 лютого 1868 р. [1].

У передмові до твору «Рутенці» І. Франко зауважує, що він ніколи не боявся шкільної науки, яка, навпаки, давала йому нові приємні враження і розширювала обсяг його знань. Відносини вчителів з учнями у гімназії були, звичайно, ліберальні, хоча майже ніколи не доходили до приятельського рівня: учителі гімназії майже без винятку дивилися на учнів з погордою [16, 7].

Загалом, на думку І. Франка, гімназія все таки не могла повністю задовольнити його жадобу до знань. Зі змісту оповідання «Борис Граб» бачимо, що Франко-гімназист суттєво відрізнявся з-поміж своїх товаришів – з одного боку, убогим вбранням та неохайністю, з іншого – «обдарованістю, такою надзвичайною пам'яттю, що всі виклади вчителів запам'ятовував відразу в школі, не вчився дома нічого...» і отримував вищі локації у класі [11, 179].

Із заяви Івана Франка до крайової шкільної ради у Львові з проханням звільнити його від плати за навчання (25 лютого 1868 р.)

Висока ц. к. Крайова шкільна рада!

«Нижчепідписаний учень І класу гімназії отримав у першому півріччі 1867/68 навчального року задовільні оцінки з успішності, поведінки і пильності. Враховуючи його вбогість, про що свідчить [додаток], [він] просить ласкаво звільнити його від плати за навчання.

Дрогобич, 25 лютого 1868 р.

Резолюція:

Звільнений розпорядженням високої шкільної ради № 1839 від 9 травня 1868 р.

[Підпис].

Подається за: [1].

Під час навчання у Дрогобицькій гімназії, у шостому класі, І. Франка спіткало чергове нещастя – 1 червня 1873 р. у віці 38 років померла його мати Марія Кульчицька, і він уже став круглим сиротою. Про це з гірким сумом І. Франко розповідає у своєму життєписі, вміщеному в листі до М. Драгоманова від 26 квітня 1890 р. [X, 242]. Практично не маючи засобів до існування, І. Франко вдавався до заробітків, про що пише у *«Причинках до автобіографії»*: *«Ніяких таких ощадностей у мене, що жив тими віктуалами, які привезено мені з дому, і мало що заробив приватними лекціями, не було. Грошей у мене аж до сьомої класи, в якій я одержав стипендію, було звичайно дуже мало»* [15, 39]. У контексті слів І. Франка зазначимо, що стипендію Франкові-гімназисту було призначено у січні 1875 р. [III].

Незважаючи на скрутне становище в гімназійні роки, І. Франко почав збирати власну бібліотеку, і до кінця навчання у Дрогобичі вона налічувала близько 500 томів [12, 318]. Про основне джерело їх надходження І. Франко каже: *«...книжки я переважно одержував від товаришів за те, що вироблював письмові задачі, не занедаючи власної науки, 5 або й більше задач на одну тему, і всі так відмінні одна від другої, що вчитель не пізнавав, що се чужа, а не ученикова робота»* [15, 40].

З-поміж книжок у Франковій бібліотеці, було багато таких, що вважалися дефіцитом у гімназії, і тому квартира з Франковою бібліотекою стала частим місцем збору дрогобицьких гімназистів. Водночас Франкова бібліотека користувалася увагою і місцевого бібліофіла Лімбаха, який був батьком одного з гімна-

Із свідoctва І. Франка про закінчення першого півріччя I класу Дрогобицької вищої гімназії.

ГІМНАЗІЙНЕ СВДОЦТВО.

«Іван Франко з Нагуєвич в Галичині, греко-католик, учень першого класу ц. к. Державної вищої гімназії у Дрогобичі, одержує за I семестр 1868 навчального року свідoctво [про закінчення] першого класу з відзнакою – друге місце серед 46 учнів.

Моральна поведінка – похвально.

Пильність – дуже старанний.

Оцінки з окремих предметів викладання: релігія – відмінно; латинська мова – відмінно; німецька мова – відмінно; польська мова – похвально; історія і географія – похвально; математика – похвально; природознавство – похвально; українська мова – відмінно; малювання – задовільно. Зовнішній вигляд письмових робіт – чистий. Кількість пропущених уроків – 1 (неоправданий).

Підписи: Директор М. Куровський, керівник класу С. Курилович, Карлович, Е. Гюкер, Маковський, Й. Турчинський, А. Торонський, один підпис нерозбірливий.

Дрогобич, 30 січня 1868 р.».

Подається за: [VII].

зистів, а відповідно, й І. Франко отримав можливість послугуватися ще однією приватною збіркою різних книг, про що детально розповів у своїх спогадах *«Гірчичне зерно»* [12, 319 – 332].

У контексті варто звернути увагу на те, що в час навчання І. Франка Дрогобицька гімназія, незважаючи на окремих учителів, була укомплектована педагогами-професіоналами. Найбільш приємними для І. Франка були Іван Верхратський та Юлій Турчинський, добрими словами згадував І. Франко свого класного керівника, доктора Дрогобицької гімназії Миколу Антоневича, вчителя математики Едварда Міхонського, катехита отця Олексія Торонського, вчителя польської та німецької мови і натуральної історії Теофіла Юркевича, вчителів природознавства Едварда Гюккеля й Емерика Турчинського та інших [12, 316 – 317]. Про свої взаємини з окремими вчителями у гімназійні роки

І. Франко розповідає в автобіографічних творах, наприклад, в оповіданні *«Борис Граб»* найбільшу увагу приділяє своїм відносинам з Едвардом Міхонським [11, 177 – 190]. З різножанрових праць І. Франка та спогадів про нього, дізнаємося, що І. Верхратський почав знайомити його з творами українських класиків: М. Шашкевича, Марка Вовчка, С. Руданського, О. Стороженка, Панаса Мирного. Особливий вплив на І. Франка-гімназиста зробив *«Кобзар»* Т. Шевченка, який сприяв формуванню його патріотичності, волелюбства, демократичного світогляду тощо [5, 77; 14, 327 – 329; 17, 50 – 54].

**Із повідомлення Крайової президії у Львові
про призначення стипендії І. Франкові
(15 січня 1875 р.)**

«Крайова президія королівства Галичини і Володимирії, а також великого князівства Краківського признає вам стипендію з фонду святої пам'яті Самуеля Гловінського у сумі 157 злотих 50 центів австрійською валютою на рік.

Цю допомогу ви отримуватиме до закінчення навчання в крайових публічних школах, якщо безперервно даватимете докази поведінки й успішності в науці.

Крайова президія повідомила вас про цю ухвалу, а також про те, що цю стипендію виплачуватиме вам ц. к. Прибуткова каса у Дрогобичі починаючи від першого півріччя цього навчального року у піврічних однакових частинах, знизу, за квитанціями, засвідченими дирекцією школи.

Якщо б ви на протязі навчання перейшли до іншого навчального закладу, ви повинні повідомити про це Крайову президію, бо в іншому разі притинилась би виплата стипендії. Те саме сталося б і в тому випадку, коли б ви у відповідний час не взяли стипендії і перед Крайовою президією не оправдали цього зволікання до часу виплати найближчої наступної стипендії.

Повертаємо додатки до [вашої] заяви, крім свідоцтва вбогості.

[Підписи]

Львів, 15 січня 1875 р.».

Подається за: [Ш].

За сприянням Юлія Турчинського у гімназійні роки І. Франко почав читати твори західноєвропейських класиків – У. Шекспіра, Ф. Шиллера, А. Міцкевича, Й.-В. Гете, Ежена Сю, Ю. Словацького, А. Коцеби та інших. Саме це й спричинило становлення літературної діяльності Івана Франка в період навчання у Дрогобицькій гімназії. З цього приводу в автобіографії І. Франко писав: *«Почав я писати – віршем і прозою – дуже вчасно, ще в нижчій гімназії»*. У контексті зазначимо, що вже у 7-му класі гімназії (1874) Іван Франко на сторінках журналу *«Друг»* опублікував свій сонет *«Пісні народні»* [X, 242 – 243; 12, 318]. Про активну співпрацю І. Франка з журналом *«Друг»* свідчить його спілкування з В. Давидяком упродовж 1874 – 1875 рр., якому редакційний комітет журналу доручив листуватися вже з молодим письменником [IX, 7 – 9].

Будучи ще учнем молодших класів гімназії, І. Франко пристрасно став збирати народну творчість, яку записував від ремісників, торговців, міщан, ченців, навіть жебраків. Почасти І. Франко записував фольклорні перли дрогобичан на Зваричському передмісті, де тепер розташовані старе і нове приміщення Дрогобицької ЗОШ № 5. Тут була велика толока, і сюди на гаївки приходили учні гімназії, де зазвичай бував І. Франко з товаришами. У листі до М. Драгоманова від 26 квітня 1890 р. І. Франко згадував про початок своєї фольклорно-збиральницької діяльності: *«Ще в нижчій гімназії я почав збирати*

пісні народні, спершу від своєї матері, а опісля і в Дрогобичі розпитував свідущих людей (ремісників і т. і.), так що швидко мав

Із свідцтва І. Франка про закінчення I V класу реальної гімназії ім. Франца-Йосифа в Дрогобичі (15 липня 1871 р.)

ШКІЛЬНЕ СВИДОЦТВО

«Іван Франко, який народився 1856 р. в Нагуєвичах у Галичині, греко-католик, учень четвертого класу міської реальної гімназії ім. Франца-Йосифа в Дрогобичі, отримує сьогодні за друге півріччя 1871 навчального року свідощтво першого ступеня з відзнакою – третє місце серед 44 учнів.

Поведінка – похвально.

Пильність – старанний.

Успішність з предметів: релігія – відмінно; латинська мова – похвально; грецька мова – похвально; польська мова – відмінно; українська мова – відмінно; німецька мова – відмінно; історія і географія – похвально; математика – відмінно; природничі науки (фізика) – відмінно; пропедевтика філософії – ...; малювання – відмінно; спів – похвально.

Порядок і старанність у письмових роботах – відповідні. Кількість пропущених уроків: 73 (оправданих).

Підписи: Директор М. Куровський, класний керівник Іван Верхратський, Підписи Врублевського, Юркевича та інших (нерозбірливі).

Дрогобич, 15 липня 1871 р.»

Подається за: [V].

мілко списані два товсті зошити, вміщуючі 800 номерів, правда, в значній часті коломийок. Менший зошит я послав у «Просвіту» і опісля случайно віднайшов його в третіх руках, а більший таки в Дрогобичі у мене пропав» [X, 243]. Менший збірник, що його віднайшов сам І. Франко, містить записи пісень і коломийок із його рідного села Нагуєвичі. Він зробив ці записи у 1868 р., будучи ще дванадцятирічним студентом. Більший збірник, загублений у Дрогобичі приблизно у 1874 р., несподівано знайшовся 1954 р. У цій підшивці містяться друга і третя частини фольклорних записів І. Франка з сіл Нагуєвичі, Ясениця Сільця, Дрогобича, про що сказано на початку рукопису. Збірник має заголовок: «Збірник пісень народних. Частина друга. Зібрав Іван Франко. 1871» [8, 31]. Найбільше записів, особливо коломийок (левова частку записано у Дрогобичі), припадає на 1870 рр. Тоді І. Франко робить цінні теоретичні висновки щодо розвитку пісенності в Дрогобичі того часу [8, 31 – 32].

Під час навчання у Дрогобицькій гімназії Іван Франко здійснив свою першу учнівську подорож, метою якої було збирання етнографічного матеріалу на теренах Бойківщини. Ця подорож виявилася досить продуктивною, бо збирачеві пощастило записати чимало народних пісень, коломийок і оповідань (багато матеріалу було віднайдено ним у Дрогобичі). Вона охопила маршрут, який починався від Стрия, звідти до Синевідська, Побука, Бубнища, Тисова, Церківни, Старого Мізуня, Велдіжа, Лолина. З Лолина – в Дрогобич, звідти в Опаку, Смільну, Тур'є, Волосянку [X, 244]. Після гімназійного навчання, будучи студентом філософського факультету Львівського університету, 1876

Із свідцтва І. Франка про закінчення першого півріччя VIII класу реальної гімназії ім. Франца-Йосифа в Дрогобичі (6 лютого 1875 р.)

ШКІЛЬНЕ СВДОЦТВО

«Іван Франко з Нагуєвич в Галичині, звільнений [від плати за навчання] учень восьмого класу ц. к. реальної гімназії ім. Франца-Йосифа в Дрогобичі, отримує за перше півріччя 1874/75 навчального року свідцтво відмінного ступеня (перше місце серед 17 учнів).

Поведінка – відповідна.

Пильність – старанний.

Успішність з предметів: релігія – відмінно; латинська мова – відмінно; грецька мова – відмінно; польська мова – відмінно; українська мова – прекрасно; німецька мова – відмінно; історія і географія – похвально; математика – відмінно; природничі науки (фізика) – відмінно; пропедевтика філософії – відмінно; крайова історія – відмінно.

Порядок і старанність у письмових роботах – відповідні. Кількість пропущених уроків: 61 (оправданий), 1 (неоправданий).

Підписи: Директор Ян Керекярто, класний керівник Гавенда.

Дрогобич, 6 лютого 1875 р.».

Подасться за: [VI].

року у журналі *«Друг»* І. Франко відкрив розділ *«Із уст народу»* і там друкував зібраний фольклорний матеріал [8, 32].

Згодом Іван Франко одним із перших порушив тему історії освітніх закладів Дрогобича ХІХ ст. У цьому контексті цікавим є його *«Допис про Дрогобицьку гімназію»*. За словами І. Франка, Дрогобицька гімназія за останніх 12 років ХІХ ст., на відміну від інших у Галичині, значно модернізувалася. Структура професорського активу в ці роки значно змінилася. Вона приваблювала до себе молодь також з інших міст. Причину цього слід вбачати у тому, що тут між молоддю розвивалося товариське життя, будилося щире заняття наукою і навіть сучасними питаннями політики. Учні гімназії не тільки читали літературу в бібліотеці, а й створювали товариства, котрі ставали осередком руху. Кожне товариство мало свою бібліотеку, у якій можна було брати в позику книги. Зазвичай товариства функціонували недовго, – доти, доки їх організатори навчалися у гімназії [10, 36 – 40]. Згадану статтю про Дрогобицьку гімназію Іван Франко опублікував після трьох років після її закінчення у журналі *«Дзвін»* (1878). У висновках до неї зазначив: *«Гімназія Дрогобицька, колись оживлена, весела, хоть, розуміється, не без плямок, – тепер представляє «мерзость запустінія». Понура, скучно іде наука, – молоді люди виходять з неї або чистими недоумками, або передчасними практиками та егоїстами. Ци швидко буде інакше? Здало би ся, але нема надії»* [10, 40].

У своїх *«Споминах»* про гімназійні часи І. Франко чимало уваги приділив характеристиці життя й побуту дрогобицьких гімназистів. Зокрема, він стверджує, що учні Дрогобицької гімназії в другій половині 60-х і в першій половині 70-х рр. ХІХ ст. поза школою жили гуртками, крім місцевих, що мешкали у своїх родинах і переважно не вливалися до гурткового життя. Позамісцеві жили на квартирах (стаціях) – переважно по різних передмістях у міщан та міщанок і, відповідно до тих квартир, творилися між ними гуртки. У таких гуртках велися жваві розмови, а в менших учні займалися лектурою позашкільних книжок, коли один читав голосно, а інші слухали. І. Франко з товаришем Йосифом Райхертом, сином німецького колоніста, у вищій гімназії читав драми У. Шекспіра, Ф. Шіллера та Й.-В. Гете. З його старшим братом Філіппом Райхертом, який із самбірської гімназії перейшов

до Дрогобича, він один рік жив на спільній квартирі в домі боднаря Корпака [17, 50 – 51]. Також про це постійне Франкове помешкання під час навчання у Дрогобицькій гімназії імені Франца-Йосифа I дізнаємося із переднього слова до його твору «Рутенці» [16, 7 – 8].

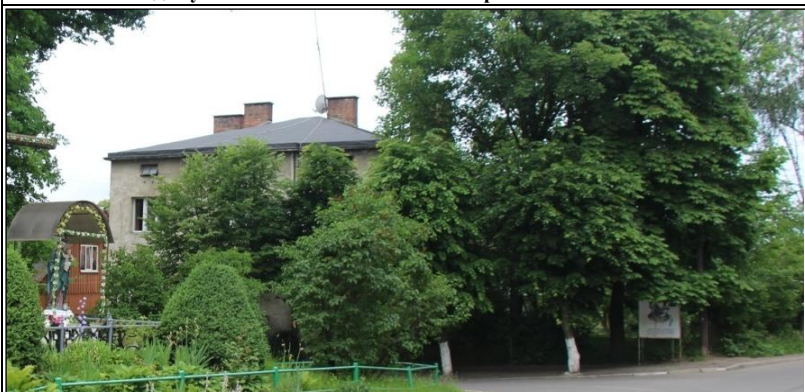
Докладний опис Франкової другої стадії під час навчання у Дрогобицькій гімназії подав його гімназійний товариш-однокурсник Михайло Коріневич, який разом із ним півтора року проживав на квартирі в боднаря Корпака. У своїх спогадах М. Коріневич детально описав Франкове помешкання в час гімназійних студій та його побут у ньому: *«Коли ж мене через рік дали на квартиру за жупою сільною (за салінами) далеко на передмісті, до міщанина, то я кусень дороги зі школи йшов не раз із Франком і дізнався, де він мешкає. Була се дуже мізерна хатчина при поперечній дорозі; там я, отже, не раз вступав до Франка; до тої хати я по 3-х роках науки перебрався і мешкав разом з ним. Мізернішого мешкання, квартири не можна було вже собі й погадати. Одна мала кімната (в ній і кухня); тут одне ліжко для тазди і таздині, банкбетель, скриня, що служила за стіл, стіл для кухні, лавки, 2 крісла, посередині могло поміститися стоячи найбільше 10 людей; тазда цілий день був при роботі як тесляр, а таздиня, яку звали «цьоця», варила їсти для мене і Франка, осібно для кожного, часто-густо одну страву на обід.*

На сій квартирі мешкав я з Франком півтора року; протягом кількох місяців Франко, як давніший локатор, спав на банкбетлі, а я прикладав лавку до нього і спав на лавці, а пізніше, аж до мого відходу, душилися уже разом на банкбетлі, з якого верхню дошку на ніч здіймано. Вночі для науки уживали переважно свічки або часом лампки велечини каганця» [5, 76].

Таким чином, зі слів М. Коріневича дізнаємося, що будинок боднаря Корпака розташовувався недалеко від соляної жупи на поперечній дорозі, тобто на стику вулиць, через який проходив щоденний маршрут гімназистів до Дрогобицької гімназії. За словами Я. Ольхового, *«реконструкція шляху М. Коріневича від саліни... до гімназії показує, що такою поперечною дорогою, на якій знаходилась квартира Івана Франка періоду його навчання у гімназії, могла бути лиш сучасна вулиця Марійська, яка, по суті, і становить поперечний провулок небагатьма будинками, що спо-*

лучає сучасну вулицю Жупну, на кінці якої знаходиться згадана саліна, з вулицею Юрія Дрогобича (колишня Боднарська)» [6, 75]. Водночас дослідник Франкових помешкань під час навчання у Дрогобичі Я. Ольховий акцентує, що у 80-х рр. ХХ ст. місцеві старожили також через таке розташування неофіційно називали її поперечною вулицею [6, 75].

Приблизне місце локалізації садиби Мартина Корпака,
де було постійне помешкання І. Франка-гімназиста.

Теперішній вигляд. Світлина В. Галика, червень 2016 р.

Провівши опитування з-поміж місцевих, а після цього переглянувши документальні матеріали, що зберігалися в архіві Міського бюро технічної інвентаризації, Я. Ольховий дійшов висновку, що будинок цей, під № 2 на вулиці Маріїнській справді належав померлій в Польщі Єлені Корпак, яка успадкувала його від батька, що вважався родовитим бондарем. Також Я. Ольховому вдалося встановити, що боднаря Корпака звали Мартин і що він також займався теслярством, про що згадував у спогадах М. Коріневич [6, 75 – 76].

З вищесказаного видно, що приблизним місцем розташування будинку Мартина Корпака, де І. Франко постійно проживав у час свого навчання в Дрогобицькій гімназії є тепер кут на стику вулиць Ю. Дрогобича і Маріїнської навпроти пам'ятного хреста, де стояла і була знищена в радянський час фігура-колона Святого Яна [1, 37 – 38].

Не менш цікавою є розповідь Івана Франка про ученицьку бібліотеку в Дрогобичі (1878). Статистичні дані, наведені І. Франком, почерпнуті з бібліотечних каталогів і дають елементарні уявлення про тенденції, за якими розвивалася наука в гімназіях. Зокрема, вони висвітлюють поведінку учнів у вільний час, коли вони самостійно і вільно думали та вчилися [18, 41 – 47].

Накінець скажемо, що Дрогобицьку гімназію імені Франца-Йосифа, І. Франко закінчив 26 липня 1875 р. Саме тоді йому було вручено атестат зрілості, так зване матуральне свідоцтво, де було зазначено: *«Вимоги, поставлені законом, іспитований виконав, отже, почесно і отримує внаслідок цього похвальне свідоцтво зрілості, яке дає йому право відвідувати університет»* [IV].

Загалом про своє навчання у Дрогобицькій гімназії у передмові до твору «Рутенці» І. Франко висловився так: *«Гімназіальні студії, які пройшов я в Дрогобичі, при всій бідності, серед якої довелося мені жити як ученикові з-під селянської стріхи, не були для мене таким тяжким часом, як догадувався дехто з тих, хто пробував на основі моїх літературних праць कंपонувати собі мій життєпис»* [16, 7].

Висновки. Підсумовуючи, звернемо увагу на те, що у гімназійні роки І. Франко продовжував розвивати себе на літературній ниві (перші спроби зробив під час навчання у Дрого-

Із свідоцтва зрілості І. Франка, видане реальною гімназією ім. Франца-Йосифа в Дрогобичі (26 липня 1875 р.)

СВІДОЦТВО ЗРІЛОСТІ

«Іван Франко, який народився 27 серпня 1856 р. в Нагуєвичах у Галичині, закінчивши повну гімназію у 1868 – 1875 роках у Дрогобичі, приступив до іспиту зрілості перед підписаною комісією.

На цій підставі видається йому таке свідоцтво:

Поведінка – відповідна.

Успішність з окремих іспитових предметів: релігія – відмінно; латинська мова – відмінно; грецька мова – відмінно; польська мова – відмінно; українська мова – відмінно; німецька мова – відмінно; історія і географія – похвально; математика – похвально;

природничі науки: а) природознавство – відмінно; фізика – похвально;

пропедевтика філософії – відмінно; необов'язкові предмети –

Вимоги, поставлені законом, іспитований виконав, отже, почесно і отримує внаслідок цього похвальне свідоцтво зрілості, яке дає йому право відвідувати університет.

Іспитова комісія:

Підписи: Іспектор гімназії А. Солтикевич, директор Я. Керекярто,

Екзаменатори – Микола Віновський, Северин Артец, Роберт Рішка, Паздоровський, д-р Томаш Гавенда, отець А. Дронжек, Ксенофонт Охримович, Антоній Квятковський, О. Торонський.

Дрогобич, 26 липня 1875 р.»

Подається за: [IV].

бицькій василіянській школі), зокрема у 1874 р., будучи учнем 7-го класу гімназії, на сторінках журналу «Друг» він опублікував свій перший сонет «Пісні народні». Заслуговує уваги і той факт, що в гімназійні роки письменник зібрав особисту бібліотеку, яка налічувала близько 500 томів, відбулося його становлення як етнографа та фольклориста, зустрів своє перше кохання тощо.

Водночас звернемо увагу й на те, що роки навчання Івана Франка у Дрогобицькій гімназії не пройшли для нього безболісно. Ще у шостому класі, він став круглим сиротою – 1 червня 1873 р. померла його мати Марія (ще перед тим, при кінці першого року навчання у Дрогобицькій василіянській школі, навесні 1865 р., помер батько Івана – Яків Франко). Та незважаючи на те, що його засоби для існування стали надто мізерними, він активно і наполегливо старався здобути всі ази тогочасної науки. Яскравим прикладом цього є те, що він мав постійно високі місця у рейтингу серед гімназистів-однокласників (збережені свідоцтва про успішність І. Франка у Дрогобицькій вищій гімназії засвідчують, що він посідав лише перші, другі та треті місця).

Насамкінець акцентуємо на тому, що про гімназію і навчання у ній І. Франко залишив низку автобіографічних творів, мемуарів та наукових праць: «Борис Граб», «Гірчичне зерно», «Рутенці», «Спомини із моїх гімназійних часів», «Допис про Дрогобицьку гімназію», «Ученицька бібліотека в Дрогобичи» тощо.

Таким чином, після навчання у Дрогобицькій гімназії, І. Франко вже почав твердо роздумувати про свою викладацько-літераторську кар'єру і, ставши студентом філософського факультету Львівського університету, приступив до реалізування своїх задумів, виплеканих ще у гімназійні роки.

Перспективним напрямом подальшого дослідження є вивчення, на основі двосторонньої епістолярної спадщини, процесу започаткування співпраці та становлення приятельських відносин Івана Франка із співробітником журналу «Друг» – Василем Давидяком, яке відбулося під час Франкового навчання у Дрогобицькій гімназії імені Франца Йосифа I, що маємо за намір зробити ближчим часом.

Джерела та література

I. Заява Івана Франка до крайової шкільної ради у Львові з проханням звільнити його від плати за навчання (25 лютого 1868 р.) // І. Л. – Ф. 3. – Од. зб. 2415. – Арк. 3., (пол. мова).

II. Іван Франко. Документи і матеріали 1856 – 1965 / упор. І.Л. Бутич та ін. – К. : Наукова думка, 1966. – 544 с.

III. Повідомлення Крайової президії у Львові про призначення стипендії І. Франкові (15 січня 1875 р.) // І. Л. – Ф. 3. – Од. зб. 2415. – Арк. 17., (пол. мова).

IV. Свідоцтво зрілості І. Франка, видане реальною гімназією імені Франца-Йосифа в Дрогобичі (26 липня 1875 р.) // І. Л. – Ф. 3. – Од. зб. 2415. – Арк. 19., (пол. мова).

V. Свідоцтво І. Франка про закінчення IV класу реальної гімназії ім. Франца-Йосифа в Дрогобичі (15 липня 1871 р.) // І. Л. – Ф. 3. – Од. зб. 2415. – Арк. 10., (пол. мова).

VI. Свідоцтво І. Франка про закінчення першого півріччя VIII класу реальної гімназії ім. Франца-Йосифа в Дрогобичі (6 лютого 1875 р.) // І. Л. – Ф. 3. – Од. зб. 2415. – Арк. 18., (пол. мова).

VII. Свідоцтво І. Франка про закінчення першого півріччя I класу Дрогобицької вищої гімназії // І. Л. – Ф. 3. – Од. зб. 2415. – Арк. 2., (нім. мова).

VIII. Указ Президента України «Про вшанування пам'яті Івана Франка» № 687/2015 від 08.12.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua/laws/show/687/2015.

IX. Франко І. Лист до В.С. Давидяка від 13 травня 1874 р. із Дрогобича / І. Франко // Франко І. Зібрання творів : у 50-ти т. + додаткові томи. – Т. 48 / І. Франко. – К. : Наукова думка, 1986. – С. 7 – 9.

X. Франко І. Лист до М. Драгоманова від 26 квітня 1890 р. / І. Франко // Франко І. Зібрання творів : у 50-ти т. + додаткові томи / І. Франко. – К. : Наукова думка, 1986. – Т. 49. – С. 236 – 252.

1. Галик В.М. Постійні й тимчасові помешкання Івана Франка під час його навчання у Дрогобицькій головній школі та Дрогобицькій гімназії імені Франца-Йосифа I / В.М. Галик // Східноєвропейський історичний вісник / [головний редактор В. Ільницький]. – Дрогобич : Посвіт, 2016. – Вип. 1. – С. 32 – 39.

2. Горак Р. Дрогобич – місто юності Івана Франка : Книга-путівник / Р. Горак. – Х. : Майдан, 2011. – 272 с.

3. Горак Р., Гнатів Я. Іван Франко. Кн. третя. Гімназія / Р. Горак, Я. Гнатів. – Львів : Видавництво отців Василіян «Місіонер», 2001. – 360 с.

4. Грицак Я. Пророк у своїй вітчизні. Франко та його спільнота (1856 – 1886) / Я. Грицак. – К. : Критика, 2006. – 632 с.

5. Коріневич М. Спомини про Івана Франка як ученика гімназії / М. Коріневич // Спогади про Івана Франка / упоряд., вступ. сл., прим. М.І. Гнатюка. – 2-ге вид., доп., перероб. – Львів : Каменяр, 2011. – С. 74 – 78.

6. Ольховий Я. Дрогобицькі станції Великого Каменяра / Я. Ольховий // Дрогобицький краєзнавчий збірник. – Дрогобич : Коло, 2005. – Вип. 9. – С. 73 – 78.

7. Радченко Е., Домницький М. Іван Франко. Нарис про життя і творчість / Е. Радченко, М. Домницький ; під заг. ред. доцента М.В. Підпригорщука. – Дрогобич : Облвидав, 1956. – 103 с.

8. «Там город преславний Дрогобич лежить...» (Вибрані праці Івана Франка про Дрогобич) / упоряд., передм. і комент. Володимира Галика. – Дрогобич : Коло, 2008. – 200 с.

9. Франко І. Мої знайомі жида / І. Франко // Мозаїка: Із творів, що не ввійшли до Зібр. тв. у 50 т. / упоряд. З.Т. Франко, М.Г. Василенко. – Львів, 2001. – С. 335 – 348.

10. Франко І. [Допис про Дрогобицьку гімназію] / І. Франко // «Там город преславний Дрогобич лежить...» (Вибрані праці Івана Франка про Дрогобич) / упоряд., передм. і комент. Володимира Галика. – Дрогобич : Коло, 2008. – С. 36 – 40.

11. Франко І. Борис Граб / І. Франко // Франко І. Зібрання творів : у 50-ти т. + додаткові томи / І. Франко. – К. : Наукова думка, 1978. – Т. 18. – С. 177 – 190.

12. Франко І. Гірчичне зерно (Із моїх споминів) / І. Франко // Франко І. Зібрання творів : у 50-ти т. + додаткові томи / І. Франко. – К. : Наукова думка, 1979. – Т. 21. – С. 316 – 332.

13. Франко І. Емерик Турчинський (посмертний спогад) / І. Франко // «Там город преславний Дрогобич лежить...» (Вибрані праці Івана Франка про Дрогобич) / упоряд., передм. і комент. Володимира Галика. – Дрогобич : Коло, 2008. – С. 69 – 70.

14. Франко І. Петрії й Довбушуки. Передмова / І. Франко // Франко І. Зібрання творів : у 50-ти т. + додаткові томи / І. Франко. – К. : Наукова думка, 1979. – Т. 22. – С. 327 – 329.

15. Франко І. Причинки до автобіографії / І. Франко // Франко І. Зібрання творів : у 50-ти т. + додаткові томи / І. Франко. – К. : Наукова думка, 1983. – Т. 39. – С. 36 – 44.

16. Франко І. Рутенці / І. Франко // Франко І. Зібрання творів у : 50-ти т. + додаткові томи / І. Франко. – К. : Наукова думка, 1978. – Т. 15. – С. 7 – 41.

17. Франко І. Спомини з моїх гімназійних часів / І. Франко // Франко І. Зібрання творів : у 50-ти т. + додаткові томи / І. Франко. – К. : Наукова думка, 1983. – Т. 39. – С. 50 – 54.

18. Франко І. Ученицька бібліотека в Дрогобичі / І. Франко // «Там город преславний Дрогобич лежить...» (Вибрані праці Івана Франка про Дрогобич) / упоряд., передм. і комент. Володимира Галика. – Дрогобич : Коло, 2008. – С. 41 – 47.

19. [Franko I.] Emeryk Turczyński. Wspomnienia pośmiertne / [I. Franko] // Kurjer Lwowski. – Lwow, 1896. – № 106. – 16.IV. – S. 2.

20. Kultys Z. Historia Gimnazjum Drohobyckiego / Z. Kultys. – Drohobycz, 1908. – 226 s.

21. Мściwujewski М. Królewskie wolne miasto Drohobycz / М. Мściwujewski. – Lwów – Drohobycz : Z drukarni i litografji Piller-Neumanna we Lwowie, 1929. – 35 s.

References

I. Zaiava Ivana Franka do kraiovoi shkilnoi rady u Lvovi z prokhaniam zvilnyty yoho vid platy za navchannia (25 liutoho 1868 r.) // I. L. – F. 3. – Od. zb. 2415. – Ark. 3., (pol. mova).

II. Ivan Franko. Dokumenty i materialy 1856 – 1965 / upor. I.L. Butych ta in. – K. : Naukova dumka, 1966. – 544 s.

III. Povidomlennia Kraiovoi prezydii u Lvovi pro pryznachennia stypendii I. Frankovi (15 sichnia 1875 r.) // I. L. – F. 3. – Od. zb. 2415. – Ark. 17., (pol. mova).

IV. Svidotstvo zrilosti I. Franka, vydane realnoiu himnaziieiu imeni Frantsa-Yosyfa v Drohobychi (26 lypnia 1875 r.) // I. L. – F. 3. – Od. zb. 2415. – Ark. 19., (pol. mova).

V. Svidotstvo I. Franka pro zakinchennia IV klasu realnoi himnazii im. Frantsa-Yosyfa v Drohobychi (15 lypnia 1871 r.) // I. L. – F. 3. – Od. zb. 2415. – Ark. 10., (pol. mova).

VI. Svidotstvo I. Franka pro zakinchennia pershoho pivrichchia VIII klasu realnoi himnazii im. Frantsa-Yosyfa v Drohobychi (6 liutoho 1875 r.) // I. L. – F. 3. – Od. zb. 2415. – Ark. 18., (pol. mova).

VII. Svidotstvo I. Franka pro zakinchennia pershoho pivrichchia I klasu Drohobytskoi vyshchoi himnazii // I. L. – F. 3. – Od. zb. 2415. – Ark. 2., (nim. mova).

VIII. Ukaz Prezydenta Ukrainy «Pro vshanuvannia pamiaty Ivana Franka» № 687/2015 vid 08.12.2015 r. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : zakon.rada.gov.ua>laws/show/687/2015.

IX. Franko I. Lyst do V.S. Davydiaka vid 13 travnia 1874 r. iz Drohobycha / I. Franko // Franko I. Zibrannia tvoriv : u 50-ty t. + dodatkovi tomy / I. Franko. – T. 48. – K. : Naukova dumka, 1986. – S. 7 – 9.

X. Franko I. Lyst do M. Drahomanova vid 26 kvitnia 1890 r. / I. Franko // Franko I. Zibrannia tvoriv : u 50-ty t. + dodatkovi tomy / I. Franko. – K. : Naukova dumka, 1986. – T. 49. – S. 236 – 252.

1. Halyk V.M. Postiini y tymchasovi pomeshkannia Ivana Franka pid chas yoho navchannia u Drohobytskii holovni shkoli ta Drohobytskii himnazii imeni Frantsa-Yosyfa I / V.M. Halyk // Skhidnoevropeiskyi istorychnyi visnyk / [holovnyi redaktor V. Ilnytskyi]. – Drohobych : Posvit, 2016. – Vyp. 1. – S. 32 – 39.

2. Horak R. Drohobych – misto yunosti Ivana Franka : Knyha-putivnyk / R. Horak. – Kh. : Maidan, 2011. – 272 s.

3. Horak R., Hnativ Ya. Ivan Franko. Kn. tretia. Gimnaziia / R. Horak, Ya. Hnativ. – Lviv : Vydavnytstvo ottziv Vasyliian «Misioner», 2001. – 360 s.

4. Hrytsak Ya. Prorok u svoii vitchyzni. Franko ta yoho spilnota (1856 – 1886) / Ya. Hrytsak. – K. : Krytyka, 2006. – 632 s.

5. Korinevych M. Spomyny pro Ivana Franka yak uchenyka himnazii / M. Korinevych // Spohady pro Ivana Franka / uporiad., vstup. sl., prym. M.I. Hnatiuka. – 2-he vyd., dop., pererob. – Lviv : Kameniar, 2011. – S. 74 – 78.

6. Olkhovyi Ya. Drohobytski stantsii Velykoho Kameniaru / Ya. Olkhovyi // Drohobytskyi kraieznavchyi zbirnyk. – Drohobych : Kolo, 2005. – Vyp. 9. – S. 73 – 78.

7. Radchenko E., Domnytskyi M. Ivan Franko. Narys pro zhyttia i tvorichist / E. Radchenko, M. Domnytskyi ; pid. zah. red. dotsenta M.V. Pidpryhorshchuka. – Drohobych : Oblvydav, 1956. – 103 s.

8. «Tam horod preslavnyi Drohobych lezhyt...» (Vybrani pratsi Ivana Franka pro Drohobych) / uporiad., peredm. i koment. Volodymyra Halyka. – Drohobych : Kolo, 2008. – 200 s.

9. Franko I. Moi znaiomi zhydy / I. Franko // Mozaika: Iz tvoriv, shcho ne vviishly do Zibr. tv. u 50 t. / uporiad. Z.T. Franko, M.H. Vasylenko. – Lviv, 2001. – S. 335 – 348.

10. Franko I. [Dopys pro Drohobytsku himnaziuu] / I. Franko // «Tam horod preslavnyi Drohobych lezhyt...» (Vybrani pratsi Ivana Franka pro Drohobych) / uporiad., peredm. i koment. Volodymyra Halyka. – Drohobych : Kolo, 2008. – S. 36 – 40.

11. Franko I. Borys Hrab / I. Franko // Franko I. Zibrannia tvoriv : u 50-ty t. + dodatkovi tomy / I. Franko. – K. : Naukova dumka, 1978. – T. 18. – S. 177 – 190.

12. Franko I. Hirchychne zerno (Iz moikh spomyniv) / I. Franko // Franko I. Zibrannia tvoriv : u 50-ty t. + dodatkovi tomy / I. Franko. – K. : Naukova dumka, 1979. – T. 21. – S. 316 – 332.

13. Franko I. Emeryk Turchynskyi (posmertnyi spohad) / I. Franko // «Tam horod preslavnyi Drohobych lezhyt...» (Vybrani pratsi Ivana Franka pro Drohobych) / uporiad., peredm. i koment. Volodymyra Halyka. – Drohobych : Kolo, 2008. – S. 69 – 70.

14. Franko I. Petrii y Dovbushchuky. Peredmova / I. Franko // Franko I. Zibrannia tvoriv : u 50-ty t. + dodatkovi tomy / I. Franko. – K. : Naukova dumka, 1979. – T. 22. – S. 327 – 329.

15. Franko I. Prychynky do avtobiohrafii / I. Franko // Franko I. Zibrannia tvoriv : u 50-ty t. + dodatkovi tomy / I. Franko. – K. : Naukova dumka, 1983. – T. 39. – S. 36 – 44.

16. Franko I. Rutentsi / I. Franko // Franko I. Zibrannia tvoriv : u 50-ty t. + dodatkovi tomy / I. Franko. – K. : Naukova dumka, 1978. – T. 15. – S. 7 – 41.

17. Franko I. Spomyny z moikh himnaziinykh chasiv / I. Franko // Franko I. Zibrannia tvoriv : u 50-ty t. + dodatkovi tomy / I. Franko. – K. : Naukova dumka, 1983. – T. 39. – S. 50 – 54.

18. Franko I. Uchenytska biblioteka v Drohobychy / I. Franko // «Tam horod preslavnyi Drohobych lezhyt...» (Vybrani pratsi Ivana Franka pro Drohobych) / uporiad., peredm. i koment. Volodymyra Halyka. – Drohobych : Kolo, 2008. – S. 4 – 47.

19. [Franko I.] Emeryk Turczyński. Wspomnienia pośmiertne / [I. Franko] // Kurjer Lwowski. – Lwow, 1896. – № 106. – 16.IV. – S. 2.

20. Kultys Ž. Historya gimnazyum drohobyckiego / Ž. Kultys. – Drohobycz, 1908. – 226 s.

21. Mściwujewski M. Królewskie wolne miasto Drohobycz / M. Mściwujewski. – Lwów – Drohobycz : Z drukarni i litografji Piller-Neumanna we Lwowie, 1929. – 35 s.

Галык Владимир. Обучение Ивана Франко в Дрогобычской гимназии имени Франца-Иосифа I. В предлагаемой статье прослеживается один из биографических эпизодов жизни Ивана Франко – его обучение в Дрогобычской гимназии имени Франца-Иосифа I. На основе значительного малоизвестного числа источников и современной франковедческой историографии максимально полно и лаконично отражено процесс обучения Ивана Франко в Дрогобычской гимназии. Охарактеризованы его контакты как с одноклассниками, так и с учителями, определены

условия проживання. Проанализированы интересы Ивана Франко к литературной деятельности, определены предпосылки его становления как этнографа и фольклориста. В процессе проведенного исследования стало очевидным, что именно в гимназические годы Иван Франко начал твердо размышлять о своей будущей преподавательско-литераторской карьере.

Ключевые слова: Иван Франко, Дрогобычская гимназия, обучение, учителя, одноклассники, литературная деятельность, этнография, фольклор.

Halyk Volodymyr. Ivan Franko's schooling at the Franz Joseph I Gymnasium in Drohobych. The article deals with an episode of Franko's life – his schooling in the Franz Joseph I Gymnasium in Drohobych. The author utilizes some previously little known materials and modern historiography to highlight Ivan Franko's learning process in the Drohobych gymnasium. The article characterizes Franko's contacts with both classmates and teachers, as well as his poor living conditions. Ivan Franko's passion for literary efforts is analyzed. The conditions of his formation as an ethnographer and folklorist are outlined. It is defined that during Franko's schooling in the gymnasium he began to think about his future literary and teaching career.

Key words: Ivan Franko, Drohobych gymnasium, schooling, teachers, classmates, literary activity, ethnography, folklore.